Any I. Sant Martí de Provensals 29 de Juny de 1884. Núm. 10.

PERIÓDICH POLÍTICH,
defensor dels interessos morals y materials del País.

SE PUBLICA AL MENOS UNA VEGADA CADA SEMANA.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Plassa Mercat. 21.
SUCURSAL D' ADMINISTRACIÓ Á BARCELONA:
Llibrerias de la Marina, Argenteria, 61, de Verdaguer, Rambla del mitx 5, y Arolas 5, entressol.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
San Martí. . . . . 4 rs. al mes.
Fora. . . . . 12 » trimestre.
Anuncis y comunicats á preus convencionals.
PAGOS Á LA BESTRETA.

LOS ORIGINALS NO 'S TORNAN

Calendari de la setmana:

Diumenge.—S. Pere y S. Pau aps.
Dilluns.—La Conmemoració de S. Pau apóstol y S. Marsal bisbe.
Dimars.—S. Galo b. y Sta. Leonor mr.
Dimecres.—La Visitació de Ntra. Sra. y Sts. Procés y Martiniá mrs.
Dijous.—S. Trifon y comps. mrs. y Sta. Mustiola vg. y mr.
Divendres.—S. Laureano bisbe y mr. y el beato Gaspar de Bono cf.
Dissapte.—S. Miquel dels Sants cf.
Diumenge.—La Preciosíssima Sanch de Ntre. Senyor Jesucrist. S. Isaías profeta y S. Tranquilino mr.

ESPECTACLES PÚBLICHS

BARCELONA

TEATRO DEL ODEON.—Avuy diumenje.—Tarde.—Lo drama **¡Los Hugonotes!**—Altre preciós drama **El Tribunal de la sangre**, y lo tan celebrat capritxo, **Figuras de moviment**.

TEATRO ESPANYOL.—Avuy diumenje.—Tarde.—**Los hijos de Madrid**, y per la nit **Boccaccio**.

BON RETIRO.—Avuy diumenje.—Tarde.—**Sor Teresa**.—Nit.—**Otelo**.

CIRCO ECUESTRE BARCELONES.—Companyía ecuestre-gimnástica.—Avuy diumenje.—Duas grandiosas funcions de tarde y nit.

CONCERTS DE EUTERPE EN LO TIVOLI.—Avuy, diumenje, quint concert matutinal per lo coro de Clavé y la orquesta que dirigeix lo mestre Rodoreda.

SALO DE LA PALMERA.—Carrer de Bilbao y plassa de Junqueras.—Avuy, ball á las tres de la tarde.

PABELLÓ Y JARDINS DEL NOU ORIENTAL.—(Hospital y Cadena).—Avuy á las 3 y á dos quarts de nou ball.

AB MOTIU DEL CÓLERA

Després d' haver corregut de boca en boca noticias alarmants sobre la aparició del cólera en un port de Fransa, han vingut los telégramas y 'ls diaris de la nació vehina á comprobar la veritat d' aquella alarma.

Lo cólera es á Tolon, á unas cinch horas de tren de Marsella; la naturalesa de dita malaltia es tal vegada discutible, pero las precaucions may están de més, y la Junta Provincial de Sanitat ha présja las oportunas midas pera evitar una invasió.

Suposem que la Junta Local de Sanitat, y nostra corporació municipal sabrán cumplir ab los debers que 'l cárrech los hi imposa, pera prevenir y evitar dias de dol.

La nostra població es tal vegada la més indicada del Plá pera sufrir las conseqüencias d' una epidemía: la proximitat del Cementiri de Barcelona; la del nostre propi Cementiri; los depósits de sustancias fecals; los depósits de bestiar; las fábricas de sustancias, ab qual elaboració s' expedeixen olors perjudicials; las malas condicions de la conducció d' ayguas brutas; la escassedat d' aygua en moltas fonts públicas, y la falta complerta que 's nota de tant important aliment en algunas barriadas; las malas condicions de nostre Escorxador; la sobra de llacunas y siquias, qual netedat deixa molt que desitjar; la aglomeració de familias en habitacions insolubles, y mil y mil causas més de la falta de condicions sanitarias en nostra població, reclaman per part de las autoritats locals una energía y zel á tota proba, en bé de la salut pública.

En cada número de nostre periódich, desde que veu la llum, hem anat indicant las milloras que devian portarse á cap en lo cam sanitari, pero ó no hem sigut escoltats ó s' han desatés las nostras observacions. No obstant, tenim confiansa en la alarma que haurá produhit la noticia de la apa-

rició del cólera á Tolon, yen la fermesa demostrada per la Junta de Sanitat de la Provincia, una y altra venint á servir de poderós estímul á nostras autoritats locals y més val tart que may si veyém que 's mouhen, encara que hauriam preferit que 'ns haguessen escoltat á temps.

Per lo que 's refereix al Cementeri, sabem que ja fá alguns dias los vehins dels vollants se vegeren en la necessitat de reunirse pera adoptar una resolució á causa de las emanacions que allí s' experimentan, y acordaren elevar una instancia á la superioritat á fi de que resolga lo convenient á tant vital assumpto.

Respecte del Escorxador, nosaltres proposarém una mida que creyem fora rebuda ab aplauso per nostra població. Consisteix en donar orde de repartir la carn després de morta als respectius establiments encarregats de la venda á la menuda, com se sol fer en las vigilias de festa, á fi de impedir aixis que las ditas carns s' infestin ab las emanacions de la ciquia que passa al peu de las parets del Escorxador.

Com hem dit, tenim confiansa en lo zel y activitat de nostras autoritats; ellas poden fer molt y molt pera desvaneixer la alarma que avuy regna, prevenint á temps lo que seria difícil de remediar.

INDUSTRIA CATALANA

Joseph Ferrer y Vidal.

En l' any 1849, y baix la rahó social de «Joseph Ferrer y Companyia», comensá á travallar la casa coneguda en lo nom de «Joseph Ferrer y Vidal» y de que aném á ocuparnos.

Dedicada únicament en son principi á la producció de filats, y teixits de cotó, disposava en Vilanova y Geltrú y en son barri de la Marina, d' una fábrica ab unas 10000 púas, 200 telers y 72 cavalls de forsa. Aquesta mateixa es la que, coneguda encara avuy en Vilanova per Fábrica de Mar, conta en la actualitat ab 29626 púas, 604 telers y prop de 600 cavalls de forsa. La comparació de las duas fetxas, la de fundació y la actual, son las més eloqüents probas de la brillantor de sa historia.

Si la citém en aquest lloch, áduch no essent ella establerta en Sant Martí, es perque, constants en nostra idea de reunir datos per la historia de la industria catalana, y especialment la de nostra població, creyém molt convenient á dit objecte apuntar las noticias necessarias pera donar aproximada idea, no de un dels especials rams de producció á que 's puga dedicar una casa, sino de la casa en son conjunt.

La fábrica, donchs, de filats y teixits mes amunt dita, se dedica á la fabricació de percals, cretonas, indianas, esterillas y crepas, las quals per sa part constituheixen las primeras materias laborables pera 'l blanqueig, tintura y estampats de que aviat nos ocuparém. Entre altras particularitats de aquella fábrica, cridan la atenció duas magnificas «Corliss» de 200 cavalls cada una, encobladas formant una pariona la primera que de tal

grandaria sortí dels tallers de «La Maquinista Terrestre y Marítima». Es aixis mateix molt notable la secció de la fábrica pera percals, puig aixis en lo tocant á edifici, com á instalació y com á organisació de travall, pot ben dirse que es un modelo.

Pochs anys fá se dedicava aquesta fábrica á la confecció de satins de cotó, que en res desmereixian, tocant á perfecta elaboració, aixis en lo teixit com en lo estampat, dels seus similars extrangers, pero desgraciadament las condicions de nostra producció, que no permeten treure son cost á un preu tal que, no sols puga competir ab lo de la similar extrangera, sinó també ab la trista, pero positiva, preocupació que fá mes estimats los géneros fins extrangers, feren que 's tingués d' abandonar tan interessant fabricació.

Afegeixis á lo que respecte de la fábrica que 'ns ocupa hem exposat, que troban en ella ocupació uns 600 obrers, y se deduhirá la gran importancia de dit establiment, sens dupte un dels primers de Catalunya, puig molts pochs son los que produheixen en un any 5.500,000 metros de teixits de totas classes.

Aquesta es la fábrica provehidora del blanqueig, tintura y estampats que baix lo mateix nom de Joseph Ferrer y Vidal, funciona prop la carretera de Mataró dins lo terme de nostra població.

Concretantnos ara en ella, y en sa secció de blanqueig, que es lo primer que 's presenta al visitador, dirém tan sols, puig prou coneguda es á Sant Martí semblant industria, que está montada ab tots los avensos, amplitut y comoditat que lligan bé ab la economia, que deu presidir sempre á tota instalació industrial. Molt coneguda es també en nostra localitat la industria dels estampats, per lo qual omitirém donarne aquí una detallada descripció; dirém, donchs, solsament, que la fábrica de que 'ns ocupém disposa de 6 máquinas de estampar, desde 2 fins á 8 colors, ab tots los aparells y disposicións auxiliars que ellas suposan y que son necessaris á la perfecta elaboració de tota mena de fabricacions, tintura, vapor etc. No 'ns detindrém tampoch en la enumeració de las tondoras, cursas, clapons, rentador, aparells pera secar, pera vaporisar, cámaras de oxidació, estendatjes, etc. com tampoch en la de tots las aparells indispensables pera obtenir bons aprestos.

Com á motors generals hi ha en aquesta fábrica, una máquina «Corliss» de 60 cavalls y altra de Balance (What) de 30. Molts altres motors hi ha además, particulars de certas máquinas, qual magnitut, ó manera de funcionar, fan incómodas é inconvenients las trasmisions. Sumats los cavalls que aqueixos motors parcials desenrotllan ab los 90 avans citats, forman un total d' uns 130 cavalls. Vuyt calderas de diferents sistemas de 40 cavalls produhexen lo vapor necessari á la fabricació, y completan la fábrica una espayosa cuyna de colors, y diferents grans magatzéms d' empesa en crú, estampats á punt de posar á la venda, carbó etc. etc.

Travallan, per terme mitj, d' un any en dit establiment, 130 obrers.

Tals son los dos establiments industrials que componen la casa tan coneguda de Joseph Ferrer y Vidal, un dels industrials que mes honran á

nostra terra, puig al mateix temps que mercés á un travall, constant y afanyós, ha lograt portar tan enllá la industria á que 's dedica, ha trobat, ademés medi de fer son nom respectable, com á un de nostres mes distinjits economistas; y d' aixó ne donan bona proba los seus celebrats discursos y follets, molt especialment los que titula *Consideraciones sobre la crisis económica Europea; La escala alcohólica y la cuestion lanera* y sas *Conferencias sobre el arte de hilar y tejer en general y especialmente sobre el de hilar y tejer el algodon*, que li valguéren al Ateneo Barcelonés, ahont fóren pronunciadas, un premi en la Exposicio universal de Filadelfia.

Avans d' acabar, y ja que parlem d' un establiment que practicament ho ha probat, com abans hem fet avinent citant la fabricació de satins de cotó, hem de repetir una vegada mes que li es encara indispensable á nostra industria cotonera una ben entesa protecció, puig no 'ns es posible avuy per avuy lluytar en baratura ab lo *Colós* d' aquesta industria, que 'ns té los ulls posats á sobre y aguayta lo moment de cáure sobre nostre mercat, com lo corb sobre sa victima.

Com clara y terminantment proba lo senyor Ferrer y Vidal en sas citadas conferencias lo problema de la baratura, en quant se refereix á las condicions de nostra producció, s' haurá resolt únicament lo dia que logrem abaratir nostra «ma d' obra»: La manera de lograr aixó ha d' ésser procurant acostarnos en lo possible, en la organisació del travall, á la nostra organisació regnant en las nacions que van al cap del progrés industrial, y pera que 's vegi si tenim camp pera córrer avans d' arrivarhi, vegis los datos que sobre 'l particular senta y proba lo senyor Ferrer y Vidal en son repetit folleto; pera cada 1000 púas, emplea Inglaterra 3'29 obrers, Alsacia 7'25, lo Ducat de Baden 6'74, Suissa 7'50, Fransa 8'94, y aqui, á Catalunya 11'93.»

Aquest es lo gran pés que agovia á nostra industria, especialment filatura y teixits de cotó, y que junt ab los que implican lo major cost de las primeras materias, aqui que en Inglaterra, ab la necessitat aqui de major capital fixo y son major interés ó cost y en fi ab la pesada cárrega de contribucions que lo fabricant espanyol soporta, fan totas reunidas completament impossible lo competir en baratura ab la major part de las produccions extrangeras y menos ab la de la preponderat Albion.

Problema es aquest «de la ma d' obra» que bé val la pena que se 'n ocupiu tots quants s' interessan per la prosperitat de nostra industria, y per aixó aprofitém lo cás present, en que trobém estretament unidas pera probarho, la teoría y la práctica, pera indicarlo á la consideració de tots nostres industrials.

Nostra industria cotonera, que comparada ab los 42 milions de púas ab que conta Inglaterra, resulta molt petita, y que es no obstant, la primera industria textil de Catalunya, necessita en lo sentit dalt exposat, sérias reformas, y per aixó alabém los esforsos y travalls que, pera escursar la distancia inmensa que separa la organisació de nostre travall de la que reb en altras més avansadas nacions, ha realisat lo Excm. Sr. D. Joseph Ferrer y Vidal, ab sa paraula y ab sa ploma, travalls y esforsos que 'l senyalan á la

consideració y estima de tots los catalans, verdaders amants del progrés y prosperitat de la pátria.

ACONTEIXEMENT INDUSTRIAL

Be podem calificar aixis l' acte inaugural del important establiment, qual descripció ferem en lo número passat d' aquest periódich, que tingué lloch lo dimars dia 24 del corrent.

Desde las onze del matí hora ficsada en las invitacions arrivaren al lloch numerosos cotxes que conduhian als convidats, visitant los magatzems y celebrant no sols la bona disposició de 'ls mateixos, sino també la obra total del establiment qual direcció estigué á carrech del conegut arquitecte don Laureano Arroyo y la ornamentació artística á proposit pera la festa que se celebrava que descubria lo bon gust del celebrat pintor don Antoni Padros.

A las dotze comensá la ceremonia de benedicció en lo espayós magatzem d' entrada en un improvisat altar colocat á la testera entre duas grossas tinas celebrant l' Excm. é Ilm. Senyor Bisbe d' aquesta Diocésis Doctor Catalá, douantse per inaugurat aquell establiment batejat ab lo nom de «Rio-Plata» com á testimoni d' agrahiment á aquella república americana que tant ha contribuhit á la prosperitat de la casa Maristany. En lo mateix moment en que terminava la ceremonia de benedicció esclatá del mitj del magatzem y per entre un elegant grupo de flors un abundant surtidor de vi blanch, qual delicat perfum embaumava aquell lloch.

Lo senyors Maristany don Francisco y don Jacinto y l' intelijent majordom del establiment don Esteve Mentruit acompanyaren fins al cotxe al senyor Bisbe que no pogué quedarse á cause de sos molts quefers, deixant en sa representació al Doctor Pol, Provisor eclesiástich, que ocupá la presidencia de la taula tenint á son costat al Rvnt. Don Francisco Rodó, Rector de la parroquia Nova de Sant Martí que 's la en que radica l' establiment.

La taula en forma d' áncora, ocupava lo gran magatzem interior. En la testera sobre un grupo representant la Industria, Comers y Arts y entrellassats ab banderas espanyolas, uruguayas y platenyas s' hi veyan los escuts de Montevideo y Buenos Aires; en las tinas que voltan aquella espayosa nau d' edifici hi havia los escuts de Barbastro, Carinyena, Cervera, Alicant, Vinaros, Vendrell, Vilafranca del Panadés, Masquefa, Bruch; Pieras, Masnou, etc. etc. y al cap de vall sobresurtian los escuts del Brasil y d' Italia entrellessats ab las banderas d' aquellas duas nacions y la espanyola. En lloch preferent se veyan los escuts de Barcelona y Sant Martí de Provensals. Galrandas de flors y mata unian tots los escuts y entre mitj de tina y tina hi havia ben combinats grupos alegorichs de la industria vini-vitícola surmontats ab los escuts de Girona, Lleyda, Tarragona, y Barcelona, distinjintse en los quatre ánguls l' escut de Catalunya. Del sostre penjavan las banderas telegráficas dels barcos del senyor Maristany.

Unas cent vuy tanta eran las personas que acudiren á la galant invitació del senyor Maristany, entre las quals s' hi veyan marinos, naviers, consignataris, culliters, ex-patrons de la casa, diputats, enginyers, professors de la Universitat, comerciants de vins, boters, y prensa periódica. Lo dinar fou servit admirablement pel senyor Laffite baix un escullit *menú*; los delicats vins que's serviren foren de la casa.

Al destaparse l' escumós brindá lo doctor Pol manifestant que desitjava que l' establiment inaugurat ab una ceremonia religiosa alcansés tota mena de prosperitats, anant endavant sempre per la via del progrés en qual camí trobará sempre 'l seu costat á la relligió.

En nom del senyor Maristany parlá lo senyor Canadell manifestant la satisfacció que sentia al veure reunits en una festa de la industria com la que se celebrava á tots los elements de vida de Catalunya. Aludí á lo manifestat en lo Senat pel President del Concell referent al problema económich y político de Cuba y terminá fent vots pera que may deixi de regná la bona armonia que sempre ha existit entre las Antillas, las repúblicas americanas y Catalunya

Lo senyor Vidal y Valenciano (don Gayetá), manifestá 'l desítj de que totas las familias catalanas, inspirantse en las gloriosas institucions d' aquesta terra, seguissen l' exemple del senyor Maristany, que ha sapigut donar á sos fills don Pere Grau y don Alfredo carreras relacionadas ab la important industria de la casa, logrant aixís que prosperi mercés als esforsos de tots los individuos de la familia.

Lo senyor Amengual verament conmogut recordá los primers passos donats en sa carrera mercantil estretament lligats ab lo comers de la casa Maristany, y terminá espressant lo desitj de que continuhi pera honra de Catalunya en sa brillant carrera.

Lo senyor Cornet y Mas, en representació del *Diario de Barcelona*, recordá lo pobre passat vinícol de Catalunya entregat á mesquins esplotadors ab lo brillant present que se 'ns ofereix al inaugurarse establiments com lo del senyor Maristany, que tenen per objecte acreditar los productes viticolas de nostra patria en totas las parts del mon, á qual efecte forma una important secció del establiment lo laboratori químich pera lo convenient análisis dels vins que entran y surten

Lo senyor Raynal, de nacionalitat francesa, expressá inspirats pensaments sobre l' important paper que ha representat y representa Catalunya dintre de la rassa llatina, que ha exercit sempre l' imperi del mon, no per medi de la forsa sino pels suaus llassos que crean las relacions mercantils. Recordá lo lema de la Junta de Comers de Barcelona, y terminá brindant pel vi, dols amich, que es lo company de totas nostras alegrias y festas, y lo que comunica forsas y conhort als esperits abatuts ja pels sufrimentes ja pels anys. Li contestá en francés y ab galanas frases lo senyor Canadell, y ab aplauso de tothom lo senyor Raynal extengué mes lo brindis en sa llengua natal.

Lo senyor Genové recordá que no obstant y esser una festa catalana la que se celebrava, no s' havia brindat encara en catalá, haventhi com hi

havia representants dels periódichs escrits en nostre idiom. Fent present en nom del Masnou l' orgull que sentian tots los fills d' aquella població al veure á un paisá seu invitant á lo millor de Catalunya pera assistir á una festa com la que se celebrava, y terminá expressant l' admiració dels fills de Masnou, poble natal del senyor Maristany y de tots los catalans, per la activitat y gran empresa de que ha donat prova dit senyor.

Parlá lo senyor Farnés, com representant de la *Renaixensa* y aludit per lo senyor Genové, manifestant que considerava com á prempsa catalana la que encara que escrita en castellá donava provas d' amor á la patria, de la que n' era tan bona mostra lo periódich representat per lo senyor Cornet y Mas; que se sentia orgullós tot bon catalá al veure realisat per un fill de nostre terra un avens en qualsevol ram de la activitat, fent l'amor á la patria com si tots los que 'l senten contribuhisseu al mateix. Digué que las fronteras definitivas de las nacions no estavan encara ficsadas, no devent esser sancionat per la historia cap acte de forsa; pero que era positiu l'amor á la terra y lo sentiment de germanó entre 'ls pobles de la rassa llatina, brindant per la unió d' aquesta rassa y pel paper important que ha de representarhi Catalunya.

Lo senyor Nadal manifestá á la concurrencia que 'l gobern de S. M. havia distingit al senyor Maristany ab la creu de Cárlos III que li fou colocada entre calorosos aplausos.

Lo senyor Martinez, Consul de la República Oriental del Uruguay á Vinaroz, brindá pera que 's mantingan las relacions de germanó que may han deixat d' existir entre Catalunya y las repúblicas americanas, terminant ab viscas á Catalunya, á las repúblicas independents del Sur América y á Espanya.

Clogué 'ls brindis lo jóve Doctor en Ciencias don Pere Grau Maristany, pronunciant un brillant discurs de gracias. Digué que tot en l' Univers, la gravitació, los fenómenos físichs y naturals, obehix á la suprema lley del moviment, lley que presidia també los fenómenos de la vida comercial é industrial, encaminats al progrés; y terminá brindant pera l' unió de tots los elements que hi contribuheixen per medi del travall, únich guia y móvil pera alcansar lo verdader fi del problema de la civilisació moderna.

Tots los brindis foren sumament aplaudits, y molt especialment l' últim, lo del senyor Maristany (fill) que fou calurosament felicitat per la distingida concurrencia que assistí al acte.

Al sortir los invitats satisfets d' aquella festa de la industria catalana, se 'ls hi repartí una fotografía del establiment que s' acabava d' inaugurar.

En la historia que del establiment ferem en nostre número passat sortí equivocada la fetxa de sa fundació, dihent 1865 tenint d' esser 1846, equivocació que fácilment esmenarian nostres lectors, trobantse repetida en altre lloch d' aquella resenya, degudament esmenada.

Avants d' acavar, hem de felicitar al senyor Maristany per l' éxit alcansat en la inauguració de son nou establiment, y al mateix temps, animarlo á que vagi endavant en sa noble empresa, desitjantlhi tots la prosperitat

que sa casa ha alcansat fins ara en la patriótica idea d' estendre son comers cap á Fransa, com segons tenim entés vol ferho, felicitantnos de que sia una casa, dotada de tant poderosos elements, la encarregada de donar á coneixer á nostres vehins de l' altre banda dels Pirineus en tota sa puresa la rica font vinícola de Catalunya.

CENTRE INDUSTRIAL

Junta Directiva.—Sessió celebrada 'l dia 26 de Juny de 1884.—Baix la presidencia de don Domingo Serra y ab assistencia dels senyors Arís, Serra y Sulé, Ferrés, Olivella, Elias y l' infrascrit Secretari, s' aprobá l' acta de la anterior.

Fou aprobada la instancia que deu elevarse al Ajuntament pera alcansar l' encabessament de consums, y que respecte als gastos que s' ocassionin pera la solicitut y gestions de tan important assumpto, vagin á cárrech del Centre.

Acte seguit s' aprobá també enviar en nom de la Societat un telégrama al senyor Balaguer, com á soci honorari que es del Center, y altre telégrama al senyor Labajos, diputat á Corts pera aquest districte, á fi de que gestionin en nom del Cenrre Industrial l' indult del Comandant y Capitá de Santa Coloma de Farnés, condempnats á la última pena pel Consell Suprem de Guerra.

Y després d' acordats alguns altres assumptos de poch interés s' alsá la sessió.—Lo vice-secretari, Francisco Rusca.

SECCIÓ OFICIAL

Junta municipal de Sanitat de Sant Martí de Provensals.—Pochs dias fa que la opinió pública s' ocupa ab marcada agitació per la aparició de la epidemia colérica en un dels ports de la vehina Nació Francesa.

Una trista esperiencia obtinguda per anteriors epidemias, ha demostrat que la propagació de tan terrible malaltia te lloch ab molta facilitat, sens que pugan contenirla las distancias, ni cèrts obstácles que com los mars, montanyas y alguns altres podríam dir naturals. Aquesta sola consideració justificaría sobradament lo temor y l' interés que dita enfermetat, ha produhit, sino degués com se deu abrigar la esperansa de que ab la adopció de midas preventivas quan no s' eviti son desarrollon se evitaría al menos los terribles efectes que sens ellas serían d' esperar.

Aquesta Junta local de Sanitat de ma presidencia, que té com principal objecte la defensa de la salut pública y lo millorament de certas condicions higiénicas de la localitat que en benefici de la salut redunden, creuría faltar á la misió que li está confiada si no dirijis sa veu al públich pera ahvertirli que la llimpiesa es una precaució tan essencial que si be per si sola no basta pera evitar la enfermetat de que 's tracta, si al menos pera reduhirla en sos mes estrets límits, dat lo desgraciat cas d' apareixer en aquesta població. Al efecte reunida aquesta Junta en lo dia de ahir además de procedir á la adopció de certas midas al cas en son concepte indispensables, acordá ter públich pera sa observancia las següents:

1.er Queda terminantement prohibit la cria de conills, gallinas y tota classe de animals dintre las habitacions.

2.on Desde la publicació del present, se procedirá per sos amos respectius á blanquejar las habitacions y escalas d' aquellas casas que son estat ho reclami.

3.er Tots los vehins procederán en sos respectius carrers á escombrarlos y regarlos dos vegadas al dia en lo tros que á cada un correspongui.

Trascorregut lo térme de tres dias desde la publicació del present se girarán visitas domiciliarias pera l' exacte cumpliment de las disposicions que precedeixen.

Aquesta Junta abriga la seguritat de que ningú 's mostrará fret en sa execució, tota vegada que d' ellas ha de reportar beneficis la salut pública d' aquest vehinat, pero cumplint son deber y á fí de que ningú pugui alegarse ignorant fa present desde ara als contraventors de las mateixas que aquesta Alcaldía fará á sas costas tot lo que deixin de efectuar previst en aquesta alocució, exijintlos ademés per los medis de que pugui disposar tota la responsabilitat á que per tan punible descuit se fassin acreedors.

Sant Martí de Provensals, 26 de Juny de 1884.—L' Alcalde Constitucional President, *Salvador Buxó*.—P. A. de la J.—Lo Secretari, *Albert Robatti*.

Administració de Correus de Sant Marti de Provensals.

Nota de las cartas que per ignorarse lo domicili de sos interessats s' han continuat en las llistas d' aquesta Administració desde 'l 20 al 28 del present.

Joan Pagés.—Joseph Embarque y Companyía.—Agustí Colomer.—Manel Soribes. Salvador Batlle.—Tresa Font.—Pau Homs.—Emilio Gayet.—Joan Batista Puig.—Tresa Aulazo.—Miquel Oliver.—Pau Valls.—Candi Anchea.—Mercé Romeu.—Josefa Jové.—Senyors Palo Germans.—Joseph Pujadas.—Joseph Aysedri.—Miquel Vila.—Joseph Esquius.—Felip Mauri.—Antonia Vidrella.

Sant Martí de Provensals, 28 de Juny, de 1884.—Lo Administrador, *Sebastiá Llorens*.

Administració de Consums de Sant Marti de Provensals.—Estat demostratiu de la recaudació obtinguda en los Fielats d' aquest poble desde 'l dia 20 al 26 del corrent mes los dos inclusius.—Fielat n.° 1, Pessetas: 2219'98—Fielat n.° 2, Idem 1480'27.—Fielat n.° 3, Id. 1338'06.—Fielat n.° 4, Id. 1236'07.—Fielat n.° 5, Idem 666'31.—Fielat n.° 6, Id. 52'40.—Fielat n.° 7, Id. 000'00.—Total pessetas: 6993'09.

Recaudació obtinguda en l' Escorxador durant lo mateix termini ab expressió dels caps sacrificats y pés de 'ls mateixos -Caps, 689.—Pés, kilógs. 12379'8.—Import, Pessetas: 2783'96.

Sant Martí de Provensals 27 de Juny de 1884.—Lo Oficial del Negociat, JOSEPH ADMETLLA.

SECCIÓ RELLIGIOSA

Parroquia Antiga de Sant Martí de Provensals.—Avuy al matí en la missa primera hi haurá plática dominical y per la tarde á las quatre com á quart diumenge de mes se fará la funció dedicada al Sagrat Cor de Jesús, rosari y trissagi y las oracions propias dedicadas al Sagrat Cor

Parroquia de Santa Maria del Taulat.—Avuy á las 10 ofici ab plática dominical, y per la tarde á las cinch, se comensará la funció que será dedicada á la Titular de la Iglesia.

Parroquia Nova de Sant Martí de Provensals—Avuy diumenge festivitat de Sant Pere á las 10 ofici ab armonium y á las 4 funció del Sagrat Cor de Jesus ab exposició del Santíssim Sagrament.

FÁBRICA D' AYGUARDENTS

Fundada en 1790.

Destilació y rectificació d' alcohols, ginebra alemana

de J. RICARD HANGEL, Hamburgo.

FÁBRICA Y ESCRIPTORI

Passeig Cementiri, 119 y 121. — Passatje Cabrinetty, 10, Igualtat, 4, 6, 8 y 10.—Barcelona.

LOHENGRIN ANIS

MARCA ESPECIAL registrada (una estrella ab cinh puntas, JANÉ ROIG.)

BARCELONA.

CANÓFUGO

¿Perqué 'l transcurs dels anys fa tornar lo cabell blanch?—Perque va perdent la forsa vital que necessita pera sa completa nutrició; pero aquest inconvenient s' evita usant lo *Canófugo* que prepara lo farmacéutich *J. Ballcells*. Es un líquit que sens tenyir retorna paulatinament lo color primitiu al cabell esblanqueit, fortifica 'l cap, y no perjudica en lo mes mínim Demanar prospectes en la Farmacia del autor, Ronda de Sant Antoni, 76.

Lo *Canófugo* 's troba de venda en los depósits següents: Perfumería de Lafont, carrer de Fernando VII; Perruquería de Duch, Rambla del Centro; Perruquería Moderna, Passeig de Gracia; Farmacia del Dr. Massó, Rambla dels Estudis. Demanar prospectes en la Farmacia del autor, Ronda de Sant Antoni, 76.

NOVAS

L' Arch de Sant Martí també no podia menos que adherirse á los acorts presos per la prempsa de Barcelona ab motiu de la trista sentencia recaiguda als condemnats de Santa Coloma de Farnés, tan sols per haverse deixat arrastrar per l' exemple dels mateixos que tal vegada han firmat ab prou sanch freda la ordre de mort.

Al entrar nostre número en máquina, las vuyt del mati; alguns dels establiments de nostre localitat al igual de lo que ab tan justa indignació s' ha fet á Girona y Barcelona, tencaren las portas en senyal de rigurós dol.

Divendres á las onze de lo nit una numerosa comissió composta dels senyors Vinardell, Sanpere y Miquel, Federich Soler, Conrad Roure y moltas altres personas qual nom sentim no rocordar, seguida d' una numerosa concurrencia que passaria de quatre mil personas, se dirigí al palau episcopal y entre estrepitosos aplausos s' obriren sas portas sortint lo Doctor Catalá que fou saludat ab atrouadoras aclamacions. Aquella apinyada multitut s' aná engroixin per moments acompanyant lo senyor Bisbe fins al Gobern Civil ab lo mes perfet ordre, no sentintse mes que probas d' agrahiment vers nostre Excelentissim é Ilustrissim Prelat que ab tan bon zel accedí als desitjos de aquella comissió.

Desde 'l Gobern civil s' enviaren dos importants telégramas al Gobern pregant lo perdó dels sentenciats, los quale foren llegits ab alta veu y rebuts ab gran aplauso.

—Reunida divendres passat la prempsa de la localitat, en lo despatx del senyor Alcalde, se tractá dels medis de precaució mes convenients pera evitar la propagació del cólera qae ha esclatat á Tolon. Nostra primera Autoritat demaná la cooperació de tots, y especialment dels periódichs, á fi de lograr que desaparegan de nostra població los focos de infecció que hi hagi ja en las habitacions particulars, ja en determinats carrers.

Se 'ns doná compte dels que 'l municipi está animat del mes bons desitjos, constituhintse per acort de la Junta de Sanitat una brigada anomenada de Sanitat, encarregada de la neteja de carrers y registre de habitacions, cunetas, etc.

Se 'ns digué també que en lo mateix despatx del Alcalde s' havian reunit ja los metjes y farmacéutichs de la població pera acordar lo mes convenient pera la desinfecció, y medis preventius contra tot cás d' epidemia.

L' Alcaldia ha dictat un bando segons veurán nostres lectors en altre lloch d' aquest número, y hem de recomanar á tots los vehins lo cumpliment del mateix, y de totas las disposicions que 's prengan encaminadas al bé públich.

Aquestas midas no han d' alarmar á ningú; lo que deuria alarmarnos fora que vegessem á nostras autoritats plegadas de brassos.

—Divendres de la setmana passada se celebráren los exámens en la escola de noys del Barri de la Montanya, qual direcció corre á carrech del degá de nostres professors lo molt distingit mestre don Sadurní Font, qui presentá á la distingida concurrencia que omplia 'l local, una novetat que diu molt en favor del zel constant provat per dit senyor en lo delicat cárrech que desempenya. En comptes de comensarse l' acte ab lo discurs de costum pronunciat per un alumno de la mateixa escola, se cantá á coro una pessa alusiva per la classe de solfeig que ha lograt organizar aquell professor, la qual fou molt ben rebuda.

En las diversas assignaturas de que foren preguntats contestáren á complerta satisfacció no obstant y que per indisposició del professor de la escola tingué de dirigirlos las preguntas un de sos companys, lo senyor Tu-

bert, sense que ab lo cambi desmereixessen pera res los bons resultats dels exámens.

No podem de menos de fer especial esment del nou método introduhit en la ensenyansa dels párvuls per don Domingo Gimenez, ajudant nombrat fá molt poch temps pera la referida escola; dit prossediment, vistos los resultats en tant poch espay de temps obtinguts, ha d' esser de gran fruyt pera aquella ensenyansa per la que lo recomanem á la Junta d' Instrucció.

Lo discurs de gracias fou pronunciat per l' alumno don Joseph Castells que fou molt celebrat.

No terminarem sense donar la mes complerta enhorabona al senyor Font no sols per los brillants resultats obtinguts en general en los exámens d' enguany, sino també y molt particnlarment per lo bon criteri y sentit práctich que ha demostrat presidir en la seva escnla en la classe de lectura. Fa temps que los seus alumnos s' exercitan en la traducció del castellá al catalá ab tant bon éxit que ha lograt presentar lo dia d' exámens, una secció escullida d' alumnos que no solsament tradueixen ab fidelitat del castellá al catalá, sino que llegeixen lo escrit en uostra llenga que traduheixan ab precisio á la castellana, y aixó que la preparació dels mateixos era gaire be impossible, perque serví pera 'ls exámens lo darrer número de L' Arch de Sant Martí.

—L' últim dimecres celebrá nostre Municipi la sessió de reglament, la que presidi lo senyor Agustí, assistinthi dotze senyors regidors.

En ella se llegí un ofici de la Junta de Sanitat cridant seriament l'atenció del Municipi per la aparició del cólera á Tolon, acordant l' Ajuntament estar á la mira de las disposicions que 's prenguin en la vehina capital.

Després se discutí un dictámen que hi havia damunt la taula, del que's despren que las cunetas construidas en la carretera de Mataró no reuneixen los requisits establerts en la contracta.

Aquest dictámen firmat per dos arquitectes, doná lloch á una empenyada discussió en la que s' hi féren declaracions de grandíssima importancia.

Comensá lo senyor Forn proposant que 's donés per nula la subasta vist lo que declarava lo dictámen facultatiu. Aquesta proposició feta senzillament de paraula, fou apoyada per lo seu autor.

Deixá lo senyor Agustí la presidencia, y fent us de la paranla, pronunciá un ben pensat discurs, al final del que proposá que antes de fallar l' Ajuntament, ja per sentiments de delicadesa, ja per noblesa y respecte que 's devia tenir als acusats (l' Arquitecte municipal y 'l contratista), que antes de anular la subasta s' escoltés á dits senyors, alegant si l' Ajuntament creyés que aixó retardaria la construcció de las cunetas que faltan, que podia reunirse quan se creyes lo consistori, escoltant l' andemá mateix als acusats. A aquesta ben atinada y justa proposició s' adherí lo regidor senyor Angli, apoyantla també.

Lo senyor Forn volia seguir apoyant la seva proposició, y com li notés lo President senyor Borrás que segons lo Reglament de Sessions ja havia consumit los torns que senyala, no podia permetre que continués. Demaná lo senyor Forn que 's llegis l' article del Reglament de sessions á qne 's referia lo President, passantse á votació nominal si 'l punt se donava per prou discutit. Sortí del saló lo senyor Rusca, y com no hi hagués prou número de regidors pera pendre acort, lo senyor President aixecá la sessió.

Eran dos quarts de vuyt.

—Segons hem vist en la *Antigua Union* se tracta de publicar un nou periódich en nostra població ab lo títol de *El Nuevo Intringulis*, qual primer número surtirá avuy.

—Fem avinent á tots los suscriptors d' aquesta localitat que enviant

nota del punt ahont vagin á passar l' estiu, se 'ls hi enviará 'l periódich sense aument de preu

—Los que acompanyaren los gegants en la professó del diumenge passat, segons se diu, arreplegaren en la capta la cantitat de vuytcentas nou pessetas.

Los *respectables* monarcas africans vingueren á Sant Martí y tornaren á Barcelona en lo tramvía de vapor, qual director gerent es lo senyor Soujol No pogueren fer lo viatje junts los dos *alts* personatjes, perque cada hú ocupava un vagó dels de qúa de tren, mereixent á la sortida de nostra població ésser acompanyats fins á Barcelona per lo senyor gerent, en representació de aquella Empresa.

—No obstant y la inseguretat del temps se celebrá 'l diumenge prop passat la professó del Corpus en la parroquia Nova del Clot, essent molt lluhida.

Obria la marxa un piquet de llanceros de gala; seguian los gegants de Santa Maria de Mar de Barcelona, trampas, l' áliga, nanos ganfanons, y gremis de pagesos, etc.

Seguia 'l colegi de la barriada del Fort Pio, dirigit per don Ramon Espelt, que cridava la atenció no sols per lo numerós sino per l' orde ab que anavan acompanyats d' una musica de paysans.

Venia 'l colegi de noyas dirigit per donya Cárme Garsereny de Sala, totas vestidas de blanch: lo pendó anava acompanyat per una banda militar. Cridava la atenció lo bon gust ab que estava adornat lo rich pendó, ab garlandas de flors, seguintlo la digna profesora del mateix colegi ab sa ajudanta.

Darrera hi anava 'l colegi Mercantil dirigit per don Bartomeu Sala, que cridá també la atenció per l' orde que guardaren los seus alumnos; acompanyava 'l pendó també una banda militar.

Després venia l' escola del senyor Tuber, acompanyada d' una bona música y seguia després numerosa escolanía acompanyada d' una música de capella.

Després venía 'l lluhit y numerós pendó del Foment Martinense, acompanyat també, d' una numerosa orquesta y seguía després lo no menos lluhit pendó de Sant Lluis Gonzaga (Lluisos) cridant també molt justament l' atenció.

A aquest seguia 'l numerós y distingit pendó anomenat dels rajolers, acompanyats també d' una xaranga, venint darrera d' aquest lo pendó del Casino Provensalense, si bé curt en número d' acompanyants, un dels mes lluhits, com ja ho té de fama; l' acompanyava la banda de Aragó.

Lo pendó principal, confiat á don Pere Joan Vintró y als cordonistas senyors Martí Moltó y don Miquel Fargas, acompanyat del numerós y distingit cos de bombers de nostra localitat, ab lo seu digne comandant al cap, don Antoni Servat, lo benemérit cos de veteranos, y un numerós séquit de amichs dels pendonistas y especialment del senyor Vintró, donant una proba de las moltas simpatias de que gosa aquell senyor en nostra localitat.

Seguia 'l clero parroquial, la custodia portada pel Rvn. Rector de la parroquia senyor Rodó, sota tálem, lo magnifich Ajuntament representat per l' Alcalde senyor Buxó, y tinents d' Alcalde senyors Agustí y Huguet y alguns regidors, tancant la marxa, després d' una numerosa banda militar y una secció de cornetas, un piquet de tropa.

Tots los carrers del curs se distingiren alsant capellas com es costum en semblant festa, contantsen en número de 38 que rivalisavan en magnificencia y gust, devent fer especial esment de las del carrer del Clot, guarnida de gatosa y sempre vivas, la del carrer de la Montanya, per lo rica y espayosa y la del carrer de Sant Joan, per sa magnífica iluminació.

Cridá poderosament la atenció la entrada de la professó á la Iglesia. Aixís que anavan arrivant los diferents pendons se situavan en duas rengleras ab sas acompanyants darrera, formant un passadís pera entrar la custodia, y al arrivar aquesta á la plassa s' ensengué la cascada de foch desde 'l campanar á la porta de la iglesia produhint un gran efecte, entrant als acorts de la marxa real tocada per totas las bandas á la hora.

—A horas d' ara creyem que ja te en son poder nostre Ajuntament la solicitut que la majoria dels industrials que 's troban subjectes al impost dels consums han fet apoyats ab la lley del encabessament. Sabem que lo senyor Buxó tracta de no oposarsi; ara no sabem com s' ho pendrá lo restant de nostra corporació municipal.

Nosaltres podem dir que coneixem be los importants travalls fets per lo Centre Industrial de nostra població, y també la lley á que 's refereixen los mateixos y esperem sa resolució per darne compte á nostres lectors.

—¡Senyó Alcalde!... ¡Senyó Alcalde!... —Ilustre senyor Buxó,—hem pensat de demanarli—com un especial favor,—que fassi callá aquell burro—que prop de la redacció—cada nit brama que brama,—y 'ns trenca las oracions.—Hi ha qui diu que no t' orellas,—¡be las hi han estirat prou!—que hi han algunas familias—que se 'n queixan de debó—perque aquell burro bramayre—diu que es tan grós... que fa por.—Ben aprop de casa seva,—se 'l sent sovint roncar fort—y un trinch com de campanetas—porta la alegria al cor... no—pás per qui paga 'l gasto—d' aquell campaneig ditjós.—Hi ha qui diu que es un *ca!—¿sí?—no!*—¿pero aixó será un error?—que per ventura hi ha estables—en semblants associacions.—Vosté, vosté senyó Alcalde—sabrá ahont se troba, ahont—brama'l burro y fa dringarne—un sens fi de picarols.

—Han visitat nostre redacció lo *Correo de Ultramar* que veu la llum á París, *La Moda de la Elegancia Parisien*, *Butlletí de la Associació d' excursions Catalana*, *Le Papillon* que 's publica en Perpinyá, *Boletin de la Asociacionde aficionados á la Caza*, *La Revista de Gerona*.

—Sembla segú que las cédulas personals de classe superior serán objecte d' una rebaixa y n' establirán de 25 céntims de pesseta pera que totas las personas que deuhen proveirse d' aquest document contribueixin, en la proporció deguda, á aixecar las cargas del Estat y no 's fasi la defraudació d' avuy dia.

També los Ajuntaments solsament podrán carregá un 25 per 100 en lloch del 50 que fins ara la major part dels municipis aplicavan.

—En un de nostres passats números parlarem de la malura que sembla tenen los arbres del passeig del Cementiri lo que atribuhiam á l' aigua calenta que continuament los rega, y molt especialment los del passeig de la banda del mar: mes avuy devem fer present que los pochs arbres que 's troban davan d' algun edifici viuhen casi sechs, morint de mica en mica, fins que son arrancats; aixís es que 's notan moltíssims claros que enlletjan en gran manera aquell lloch, sent de doldra que no miri de posarse correctiu á un abús fill del descuit de qui per obligació tingui de vigilá que los propietaris dels edificis que en aquells lloch s' aixecan, burlantse de la vigilancia urbuna no 's valguessen de mil modos pera fer morir als arbres, que segons ells pensan los hi treuhen la vista de sas fatxadas.

—A causa de la inseguretat del temds se tingué de suspendre la professó anunciada pera l' dia de Sant Joan á Sant Andreu, la qual tindrá lloch avuy y promet esser molt lluhida.

—Tenim lo gust de poder anunciar que lo diumenge passat, no obstant y la gran aglomeració de gent que s' notava en nostra població ab motiu de la professó del Corpus, no tingué que registrarse cap desgracia ni cap robo.

Aquesta noticia es molt satisfactoria, perque revela los bons resultats

de las precaucions presas per nostres autoritats llocals, fent que resultés en vá lo viatje dels *timadors* si efectivament vingueren pera agafar peix.

Lo públich aplaudí la disposició segons la qual lo tranvia de vapor, si bé es veritat que atravessava la població, ho feya á pas de persona, anant lo corneta devant de la máquina, evitant aixís que sucsehís cap percans á la molta gent que tranzitava pel carrer del Clot, induhit en una bona part en lo curs de la professó.

Ho consignem ab verdader goig, y aplaudim la conducta no sols de nostra corporació municipal sino també de la empresa del tranvia de Barcelona á Sant Andreu.

—Segons cartell qu' hem rebut del *Cassino de Granollers. la Secció-Científica-Literaria d' aquella associació* ha acordat la celebració d' un certámen literari, qual repartició de premis tindrá lloch lo dia 4 del próxim Setembre en aquella població.

En Girona, també la Associació literaria d' aquella població celebrará un certámen, qual repartició de premis tindrá lloch lo primer de Novembre vinent.

—Hem rebut la visita de *La Estacion*, periódich de Modas pera senyoras, escrit en idioma castellá. Conté los 24 números, que 's publican durant l' any, més de 2000 grabats en negre, figurins iluminats, patrons trassats y labors pera senyora. Las explicacions que dona en lo text, son sumament instructivas pera las senyoras, sent tal vegada l' únich que ensenya d'una manera práctica y senzilla lo tall de las prendas y la execució de tota classe de labors.

Se publican dos edicions, una económica y altra de luxo sumament baratas, á 13 franchs l' any la primera y á 21 franchs la segona.

Ahir matí foren fusellats lo comandant senyor Hernandez de 60 anys d' edat y lo tinent graduat de capitá senyor Bellés.

¡¡Deu rebi las sevas ánimas y tingui en son dia misericordia dels matadors!!

LA REDACCIÓ.

Imprempta de LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos.—Barcelona.